

A Kleffmann kutatási eredményeinek rövid összefoglalója a főbb szántóföldi kultúrákra vonatkozóan

Buzogány Leonóra

Kleffmann Group, Budapest

A magyarországi Kleffmann Group idén ünnepli 20 éves jubileumát. A mezőgazdasági piackutatással foglalkozó cég évről évre fontos információval látja el a piacot, legyen szó növényvédelemről, vetőmagról, műtrágyáról, gépekről vagy egyéb, a mezőgazdaságot érintő területről.

A jubileum alkalmából a Kleffmann Group az alábbiakban bemutat egy elemzést a legnagyobb szántóföldi kultúrák vetőmag- és növényvédőszer technológiájának az elmúlt években tapasztalt változásairól. Bízunk benne, hogy ezzel is hozzá tudunk járulni ahhoz, hogy a gazdálkodók minél teljesebb képet kapjanak a magyar mezőgazdaság fejlődésének trendjeiről és jelenlegi állapotáról!

Kalászosok – egyre intenzívebb természetstechnológia

A kalászos gabonával bevetett területek aránya még mindig a legmagasabb Magyarországon, ugyanakkor, ha lassan is, de kismértékben csökkenő tendenciát mutat. A 2005-ös 45 %-os részarány helyett **2013-ban már csak a teljes mezőgazdasági terület 40 %-án termesztettek kalászos gabonákat.**

A mezőgazdasági technika fejlődésével és egyre intenzívebbé válásával, valamint az egyre jobb vetőmagokkal és műtrágyákkal, továbbá a terményárak növekedésével a kalászos gabonák termesztésével elérhető jövedelem egyre magasabb szintet ér el.

Ha csak a növényvédőszer-felhasználás trendjeit elemezzük, az **1. ábrán** (az évszámok a betakarítás évét jelölik) láthatjuk, mind a három fő szercsoportról elmondható, hogy az elmúlt években a kalászos gabonák egyre nagyobb hányadát kezelik növényvédőszerrel. A háttérben több ok is meghúzódhat, de az egyik

legfontosabb, hogy a tritikálé és rozs súlya a kalászos gabonákban belül egyre inkább csökkenő tendenciát mutat. Ezekben a kultúrákban pedig a természetstechnológia sokkal kevésbé összetett és költségigényes, mint az őszi búza vagy tavaszi árpa esetében.

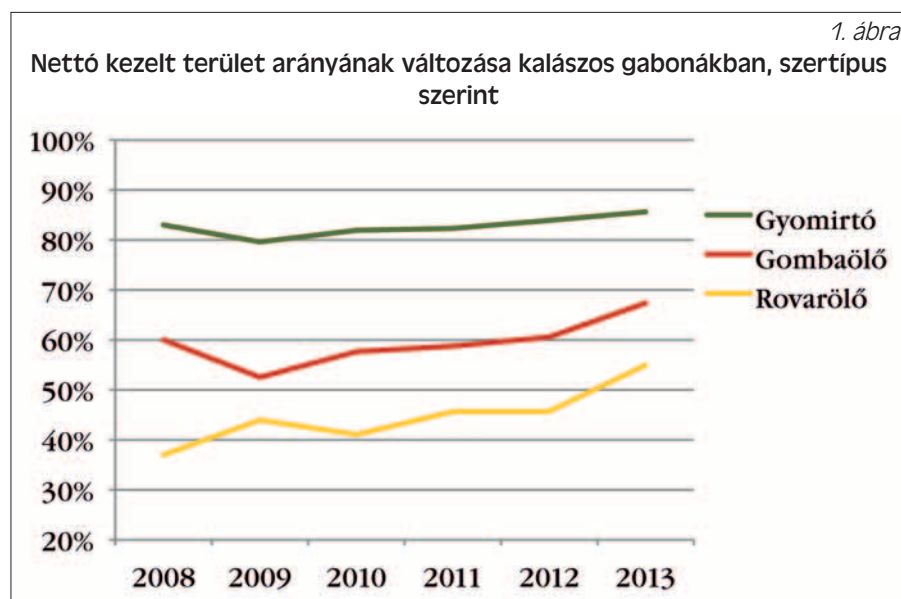
A kalászos gabona **gyomirtása** az utóbbi években inkább a nettó kezelt terület aránya miatt érdekesebb, az évek során a kezelt területek körülbelül 8-10 %-án végeznek a gazdák két (illetve kimondottan súlyos probléma esetén), esetleg három gyomirtást. Az esetek döntő részében egy gyomirtó szeres kezelést alkalmaznak – visszatekintve az elmúlt évekre átlagosan 1,07-1,08 gyomirtó termék jut egy tankkeverékbe. A kialakult technológia stabil, a nettó kezelt területek arányának lassú növekedése csak hosszabb távon várható. A kalászos gyomirtás szerköltségei az elmúlt években – más kultúrákkal összehasonlítva – nem, vagy csak igen csekély mértékben növekedtek. Itt fontos megjegyezni, hogy egyre több a generikus termék ezen a piacon,

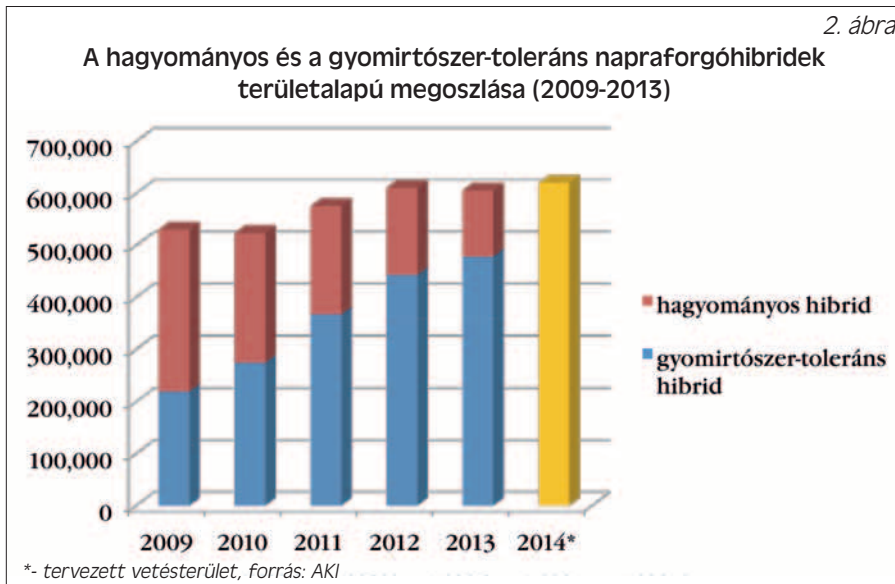
ami jelentősen befolyásolja az egy hektárra vetített szerköltség alakulását.

A **gombaölő és rovarölő szerrel kezelt** területek aránya nagymértékben nőtt az elmúlt években – valószínűsítjük, hogy a gombaölő termékekhez képest jelentősen olcsóbb (vagy akár egyes csomagok esetén ingyen adott) rovarölő termékeket a gazdák szívesen kijuttatják, mivel a költségvonzata a töredéke egy kiváló minőségű gombaölő szerhez viszonyítva.

A hagyományosan a legnagyobb költséget jelentő **gombaölő szeres kezelésekre** jellemző, hogy az esős években átlagosan a gombaölő szerrel kezelt kalászos gabona 40 %-án védekeznek a gazdák két vagy három alkalommal. A kalászos gabona gombaölő piac fontosságát jól mutatja, hogy az elmúlt években a második legnagyobb forgalmat elérő szegmenssé vált a növényvédőszerpiacon belül (a kukorica gyomirtók után).

A **rovarölő szer szegmensben** még nagy a fejlődési potenciál, hiszen 2013-ban fordult elő először, hogy a

kalászos gabonával bevetett terület több, mint a felét kezelték valamilyen inszekticiddel. Átlagosan a rovarölő szerrel kezelt terület 14-18 %-án történik két, illetve három kezelés. Az esetek elhanyagolható részében kevernek össze a gazdák két rovarölő szert.

A szárszilárdítókra egy gondolat erejéig kitérve: az utóbbi években nőtt a felhasználásuk, de még mindig csupán a teljes terület 13-14 %-án alkalmazzák a gazdák.

Napraforgó – a herbicid-toleráns hibridek térhódítása

A napraforgó hazánkban az elmúlt időszakban még kedveltebb kultúra lett a gazdálkodók körében. Nagyan hozzájárultak ehhez az elmúlt évek felvásárlási árai, amelyek egyértelműen a kevésbé intenzíven gazdálkodók számára is profittal kecsegtettek, ezzel párhuzamosan segítette a vetésterület növekedését a növényvédőszer-toleráns hibridek térhódítása, hiszen ezzel egy kevésbé sikerült (vagy meg sem történt) gyomirtást lehet korrigálni, vagy pótolni. A termésbiztonság ezen a ponton javult, a nemesítők – érezve a lehetőséget – „elárasztották” a gazdákat az új technológiát kínáló hibridekkel.

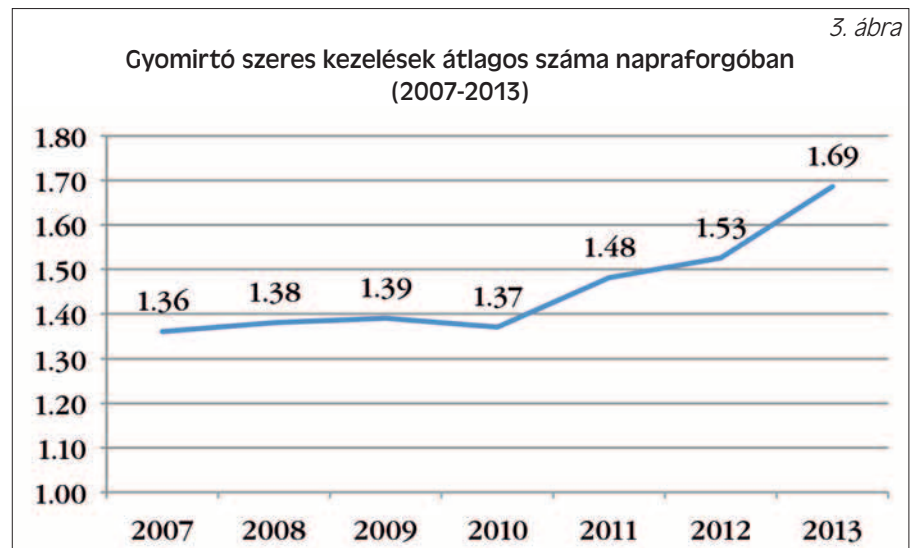
A napraforgó szép lassan elérte és átlépte a korábban, a termőterület felső határaként emlegetett 600 000 ha-t, és úgy tűnik föltötte is marad stabilan.

A vetésterület növekedésével párhuzamosan a növényvédőszer-toleráns hibridek folyamatosan előretörve már a terület 75-80 %-át foglalják el (2. ábra). Természetesen az idei évre még nem tudjuk megmondani a hibridek vetésterületének megoszlását, de a korábbi évek tendenciáit figyelembe véve prognosztizálható, hogy nem fog csökkenni a gyomirtószer-toleráns vetőmagok részaránya.

A vetőmagokhoz kapcsolt gyomirtó technológiához tartozó gyomirtó szerek (Express, Pulsar) nem lettek kizárólagosak. A kezdeti időszakban ugyan esetenként elmaradtak az alapkezelések, de jelentősen nem csökkent az egy hektáron történt gyomirtó szeres kezelések száma, ami azt mutatja, hogy a termelők átérzik a gyommentesítés jelentőségét, a termésmennyiségre gyakorolt pozitív hatását.

Az átlagos kezelés szám 2013-ra 1,69-re nőtt, ami azt jelenti, hogy a gyommentesített terület 69 %-án két- és háromszorosan végeztek gyomirtó szeres kezelést (3. ábra). Természetesen ezt az évjárat is befolyásolja, de adataink alapján a termelők évjáratától függetlenül is több kezelést alkalmaznak.

Az átlagos kezelés szám 2013-ra 1,69-re nőtt, ami azt jelenti, hogy a gyommentesített terület 69 %-án két- és háromszorosan végeztek gyomirtó szeres kezelést (3. ábra). Természetesen ezt az évjárat is befolyásolja, de adataink alapján a termelők évjáratától függetlenül is több kezelést alkalmaznak.

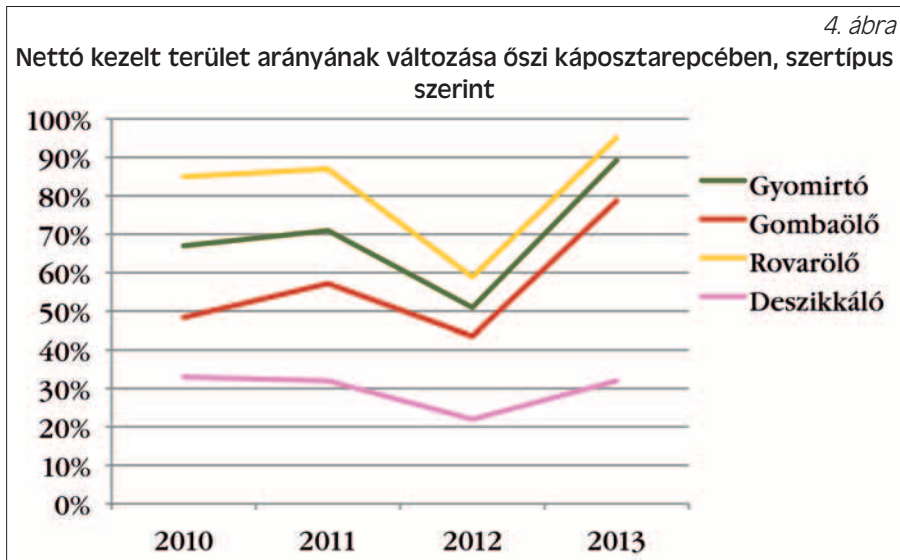
Az átlagos kezelés szám 2013-ra 1,69-re nőtt, ami azt jelenti, hogy a gyommentesített terület 69 %-án két- és háromszorosan végeztek gyomirtó szeres kezelést (3. ábra). Természetesen ezt az évjárat is befolyásolja, de adataink alapján a termelők évjáratától függetlenül is több kezelést alkalmaznak.

Őszi káposztarepce – vetésterület-csökkenés, új technológia

A repcetermesztés a 2000-es évek elején vált kimondottan népszerűvé Magyarországon, ha nagyobb kilengésekkel is, de úgy tűnik, hogy hosszabb távon 200.000 hektár körül stabilizálódik a termőterület. A kultúra termesztésére jellemző nagyobb kockázatok és az ismert nehézségek miatt (ki nem kelt repce a 2011-2012-es szezonban, elhúzódó tél 2012-2013-as szezonban) többen elhagyták a gazdaság portfóliójából a repcét, vagy jelentősen csökkentették a területét, főleg a Duna-Tisza közén és a Tiszántúlon.

A növényvédő szeres kezelt területeket tekintve a 4. ábrán láthatjuk, hogy mindegyik szertípus esetében emelkedő trendről beszélhetünk. A 2012-es hatalmas visszaesés okai a 2011-es őszi szárazság miatt ki nem kelt, és az azon a télen kifagyott állománynak tulajdonítható. Az adatok a teljes vetett területre számolódnak, tehát ha hozzáadnánk a körülbelül 35-40 %-os állománypusztulást, csaknem 100 %-os kezelési arányokat kapnánk a megmaradt állományra vetítve.

A gyomirtásra egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a növényvédő szert gyártó cégek, komplex megoldást kínálva az őszi és a tavaszi gyom-

irtás kihívásaira. Érdekeségként megemlíjtük, hogy Magyarországon repcekezelésben 2011-ben került bevezetésre az a technológia, amelynek egyik eleme a repcében engedélyezett, *imazamox* hatóanyagot tartalmazó szer, másik eleme pedig (csakúgy, mint napraforgó esetében) a herbicid-toleráns hibrid vetőmagja. A repceterületeken gyomirtóval történt kezelések száma (csak a gyomirtóval kezelt területre vetítve) hektáronként az elmúlt években 1,2-1,3 kezelés/ha szinten alakult; a 2013-ban aratott repcénél már 1,5-re emelkedett ez a szám. E növekedés egyik fő motorja a technológiába egyre jobban beépülő vetés utáni preemergens gyomirtás. A tavaszi gyomirtás kiemelten fontos bizonyos területeken, ugyanakkor az őszi gyomirtáshoz képest kisebb a szerepe. Körülbelül 80:20 az aránya az őszi-tavaszi repce gyomirtásnak – növényvédőszer-forgalom alapján.

Gombaölő és regulátoros kezeléseknél a nem az évszakra jellemző szeszélyes őszi időjárás miatt a regulátorok szerepe egyre nő emellett, hogy a tavaszi állományban végrehajtott gombabetegségek elleni védekezés is nagyon fontos.

A **rovarölő szeres kezelések** kiemelten fontosak a repcében, ennek megfelelően itt a legmagasabb a nettó kezelt terület aránya. Míg az átlagos kezelésszám hektáronként egy standard évben 2,2 kezelés/ha szinten alakul, addig ez a 2013-ban aratott repcénél már 2,51. Az egy hektárra kijuttatott rovarölő szerek száma közelíti a 3-at (ugyanakkor ez főleg az intenzívebb védekezésnek

köszönhető, az éves adatsorokat elemezve a tankkeverék-termékek száma stagnál), tehát az egy hektárra vetített szerek száma az intenzívebb technológia miatt nő.

Deszikkáló szerrel körülbelül a repceállomány egyharmadát kezelik a gazdák aratás előtt. Véleményünk szerint, ha nem extrémek az időjárási körülmények a következő évjáratokban, akkor erről a szintről nem várható elmozdulás.

Kukorica – a legjelentősebb kultúra forgalom szempontjából

A kukorica vetésterülete hazánkban az utóbbi években hozzávetőlegesen 1,3 millió hektár (szemes kukorica, siló- és vetőmag-kukorica együttesen). A silókukorica aránya évről évre 6-7 % körül alakul.

Magyarországban a teljes kukorica

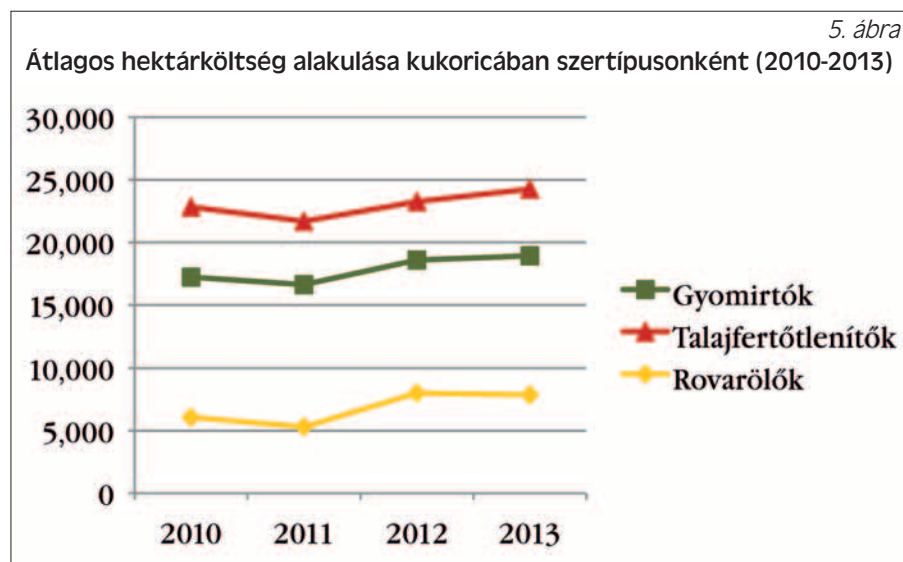
vetésterület közel felén természetnek közép-korai hibrideket. Alig több mint egyötödén korai hibrideket vetnek, a középérésű és a közép-kései hibridek pedig a terület 10-10 %-át foglalják el.

A hibridválasztási szempontok közül a legfontosabbaknak a jó tapasztalatot és a magas terméspotenciált jelölték meg az általunk kérdezett gazdálkodók. A jó szárazságtűrő képesség a harmadik legnagyobb szerepet játszó szempont; ezeket követi az ár, az ajánlás és a vetőmagminőség.

A kukorica növényvédelmének legjelentősebb szegmensét a **gyomirtó szerek** adják. Kutatási eredményeink alapján az utóbbi években nőtt a kukorica vetésterületének azon része, mely a vegetáció során legalább egy gyomirtó szeres kezelést kapott – míg 2010-ben ez az arány 94 %-ot tett ki, 2013-ban már csaknem a teljes vetésterületen történt gyomirtó szeres kezelés (99 %).

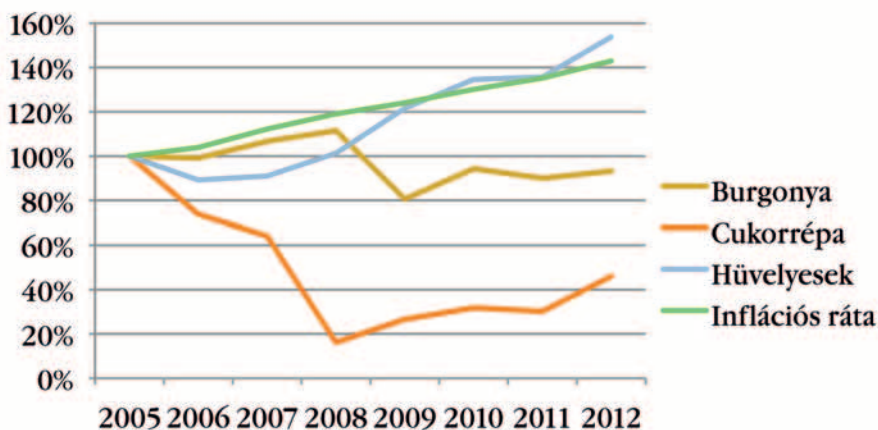
A gyomirtó szeres kezelések számát tekintve is növekedés tapasztalható – felmérésünk alapján 2010-ben a kezelések átlagos száma 1,25 volt, 2013-ban pedig már 1,3, vagyis: tavaly átlagosan a vetésterület 30 %-án történt két gyomirtó szeres kezelés, 70 %-án pedig egy alkalommal használtak herbicidet.

A **talajfertőtlenítő szerek** kukoricában való felhasználása is növekedő tendenciát mutat. 2010-ben a vetésterület 15 %-án alkalmazták a gazdálkodók talajfertőtlenítőt, 2011-ben ez az arány már 18 %, az utóbbi két évben

6. ábra

Összes növényvédőszer-forgalom változása a 2005-ös évhez viszonyítva burgonyában, cukorrépában, hüvelyesekben

pedig hozzávetőlegesen 20-20 %-ot tett ki.

A **rovarölő szerek** felhasználása terén nem mutatkozik jelentősebb ingadozás – a terület 3 %-án történik egy, vagy több inszekticidus kezelés. Vetőmag-előállítás esetén a felmért gazdaságok jellemzően kezelnek ezzel a szertípussal.

Az 5. ábra a növényvédő szerekre fordított hektáronkénti összeg változását mutatja (nettó listaárakon számolva) a nettó kezelt területre vonatkoztatva. A legmagasabb hektár-költsége a talajfertőtlenítő szereknek van, de mivel ezt a szertípust a vetésterület csupán egyötödén használják, a kukorica növényvédő szer országos összeforgalomnak ez a szegmens a 20 %-át adja. Ebben a kultúrában az összeforgalom közel 79 %-a a gyomirtó szer szegmensből származik – a forgalmazók ennek megfelelően a termékek, termékcsomagok széles spektrumát nyújtják a gazdálkodók számára. Tavaly – a **glifozát** hatóanyagú herbicideket nem számolva – közel száz gyomirtó szer felhasználását mértük kukoricában.

Burgonya, cukorrépa, hüvelyesek

A **burgonya vetésterülete jelentős mértékben csökkent 2009-ben.** Ennek oka részben abban keresendő, hogy a 2007-ben az Európai Unióhoz csatlakozott Románia és Bulgária jelentős burgonyatermesztő országok, így a kínálati oldal bővült; részben pedig abban, hogy Magyarországon

az egy főre eső éves burgonya-fogyasztás 66 kg-ról leesett 60 kg-ra.

A **cukorrépa vetésterülete 2008-ig folyamatosan csökkent,** ebben az évben mindössze 9000 hektáron termesztették az országban. Az Európai Unió és Magyarország akkori kormánya között született egy megállapodás, melynek értelmében a cukorrépa-kvótánk 400 ezer tonnáról lecsökkent valamivel több, mint 100 ezer tonnára. Ennek következménye volt a jelentős vetésterület-csökkenés, ezzel párhuzamosan több hazai cukorgyár is bezárt.

A **hüvelyesek** (szója és borsó) **vetésterülete folytonosan növekedő tendenciát mutat.** Ezzel arányosan növekedett az összes növényvédőszer-forgalom is. A rovarölő szegmensben 2008-ban növekedés volt tapasztalható mind a rovarölővel kezelt terület arányát illetően a teljes vetésterülethez viszonyítva, mind pedig a kezelések intenzitását illetően (kezelésszám, egységnyi kezelt területre kijuttatott rovarölő szerek száma).

Az inflációs ráta (zöld színnel jelölve) a teljes fogyasztói kosárra vonatkozóan a 2005-ös bázisúvá van vetítve. A három szántóföldi kultúra közül egyedül a hüvelyesek esetében nagyobb a növényvédőszer-forgalom növekedése százalékos arányban, mint az inflációé (6. ábra).

Ezúton is szeretnénk megköszönni a magyar gazdálkodóknak a sokéves együttműködésüket és sikereikben gazdag esztendőt kívánunk!

Tamás István az AGRO.bio kereskedelmi és marketing igazgatója

Tamás István (53) tölti be 2014. június 1-jétől az AGRO.bio Hungary Kft. kereskedelmi és marketing igazgatói posztját.

Tanulmányait a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen kezdte, ahol 1991-ben növényvédelmi szakmérnökként végzett, 2008-ban pedig a Modern Üzleti Tudományok Főiskoláján megszerezte a marketing szakértői végzettséget. Pályafutását 1983-ban a Mezőtek Rt.-nél növényvédelem és növénytermesztés területén kezdte önálló egységvezetőként. 10 évvel később területi képviselő lett 5 megyében a Kwizda Agro Hungary Kft.-nél. 2006-ban kinevezték a vállalat kommunikációért és stratégiáért felelős marketing vezetőjének és emellett saját kérésére továbbra is ellátta a Komárom-Esztergom megyei terület képviselői tisztségét (ahol azóta is a legnagyobb piaci részesedése van a cégnek).

A 2014. június 1-jén történt kinevezését elsősorban kreativitásának és 30 év alatt felhalmozott – a növényvédő szerek piacán és a marketing stratégia, termékbevezetések kidolgozásában szerzett – szakmai tapasztalatának, hazai végfelhasználói és nemzetközi kapcsolatainak köszönheti. Kereskedelmi és marketing igazgatóként az AGRO.bio-nál elsődleges feladatának tekinti a brand, márkaismertség erősítését, a cég forgalmának és piaci jelenlétének növelését hatékony edukációs eszközökkel, portfólióbővítéssel, a stratégiai kapcsolatháló szélesítésével, valamint szakmailag kiváló és lojális értékesítő csapat kialakításával és működtetésével – amelyhez elmondása szerint az alapok már adottak. Munkája során arra törekszik, hogy a társaság a termékközpontúságból a megoldás centrikus értékesítés felé vegye az irányt.